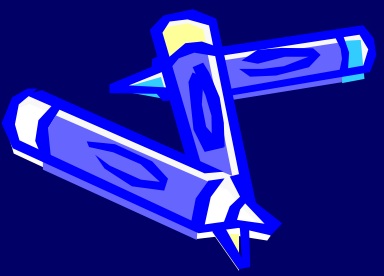
ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Κώστα Γιώργος
Καθηγητής
Σ.Ε.Φ.Α.Α.
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ (ΙΥV2001)

- Η συνεισφορά ατόμων στο πλαίσιο μίας μη-κερδοσκοπικής, μη-αμειβόμενης δράσης, που δεν προβλέπει επαγγελματική εξέλιξη

- Σκοπό έχει την ευημερία του συνανθρώπου, της κοινότητας ή της κοινωνίας γενικότερα

ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

- **Ανιδιοτελής προσφορά που προάγει την ανάπτυξη:**
- συλλογικότητας
- αλληλεγγύης
- συνεργασίας
- μορφωτικών εμπειριών σε όσους συμμετέχουν

Εθελοντικοί Οργανισμοί

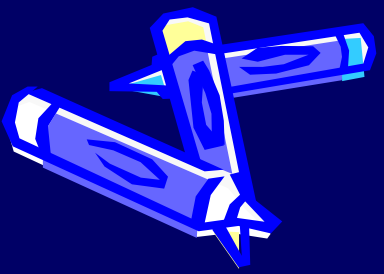
- … είναι ένα οργανωμένο σύνολο ανθρώπων…
- (1)το οποίο διαμορφώθηκε με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να προάγει κάποια κοινά ενδιαφέροντα των μελών του,
- (2) στο οποίο το να είσαι μέλος είναι εθελοντικό δηλαδή δεν είναι υποχρεωτικό, δεν αποκτάτε από γέννηση, και
- (3) υπάρχει ανεξάρτητα από το κράτος

(Sills, 1972)

Εθελοντικοί Οργανισμοί

- …είναι ένα τυπικά οργανωμένο σύνολο ανθρώπων, τα μέλη του οποίου δεν ανταμείβονται οικονομικά για τη συμμετοχή τους

(Knoke, 1986)

Εθελοντισμός: Έννοια

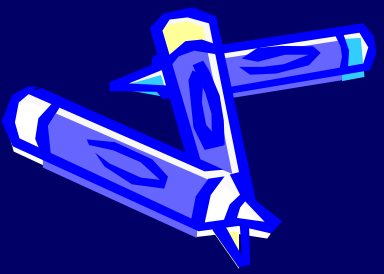
- Οι εθελοντές αποτελούν σημαντικό τμήμα ανθρώπινων πόρων σε πολλούς οργανισμούς άθλησης και αναψυχής
- Παραδείγματα εθελοντικής προσφοράς: οργανισμοί νεολαίας, φιλανθρωπικοί οργανισμοί, αθλητικοί σύλλογοι, κλπ.

Διαστάσεις Εθελοντισμού

- Ηγεσία (είναι η τάση κάποιων εθελοντών να διοικούν διάφορους οργανισμούς)
- Ανατροφή –Περιποίηση (είναι η τάση να υπηρετείς τους άπορους σε προσωπική βάση)*(Stephens, 1991)*

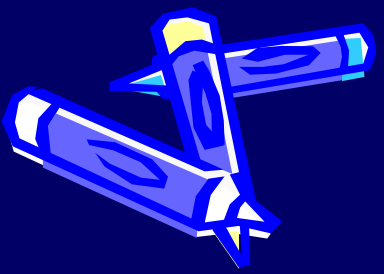
Εθελοντισμός

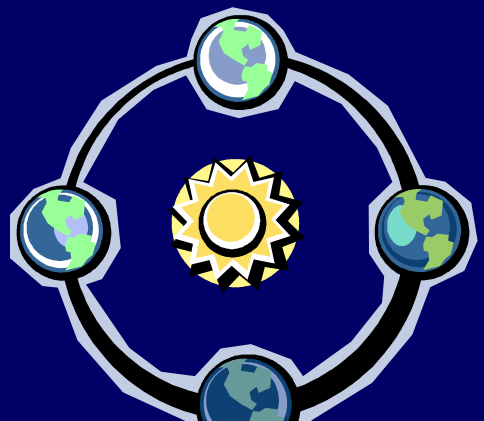
- Κάποιοι εθελοντές προτιμούν να εμπλέκονται με διοικητικές λειτουργίες ενώ άλλοι προτιμούν να έρχονται σε άμεση επαφή με τους πελάτες (προπονητές, εκπαιδευτές, σύμβουλοι, κ.λπ.).

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

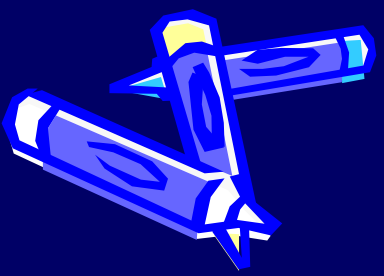
- *Η συμμετοχή κάποιου δεν γίνεται για οικονομικό όφελος*
- *Η συμμετοχή των ατόμων γίνεται με ελεύθερη βούληση*
- *Η συμμετοχή επιφέρει οφέλη σε τρίτους, όσο και σε αυτούς που συμμετέχουν*

ΜΟΡΦΕΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

- Κοινωνικός
- Διεθνής
- Περιβαλλοντικός
- Πολιτιστικός

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Εθελοντισμός που απευθύνεται ως υπηρεσία σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού όπως:

- ☑ τρίτη ηλικία
- ☑ Α.Μ.Ε.Α
- ☑ μακροχρόνια άνεργοι
- ☑ οικογένειες σε κοινωνικοοικονομικό αποκλεισμό
- ☑ εξαρτημένα άτομα
- ☑ κοινωνικές ομάδες που μειονεκτούν

ΜΟΡΦΕΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

- Συνοδεία – βοήθεια στο σπίτι
- Εμψύχωση
- Πρόληψη
- Δωρεά αίματος
- Επανένταξη
- Υγειονομικές φροντίδες
- Ψυχαγωγία
- Νομική βοήθεια

Οικονομική Σπουδαιότητα του Εθελοντισμού

- Η οικονομία είναι κάτι πολύ περισσότερο και διεισδυτικό από την εργασία, το κεφάλαιο, τους μισθούς και τις επιχειρήσεις.
- Ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της οικονομίας είναι η παραγωγή και η διάθεση αγαθών που βασίζονται σε ιδιωτική μη αμειβόμενη εργασία.

(Beamish, 1985)

Οικονομική Σπουδαιότητα του Εθελοντισμού

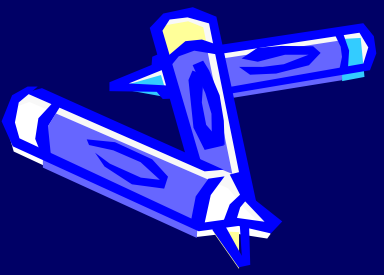
- Αξία εθελοντισμού ΗΠΑ = $118,5 δις
- 45% άνδρες (128.314.000)

52% γυναίκες (134.441.000)

Προσφορά σε Εθελοντικούς Οργανισμούς

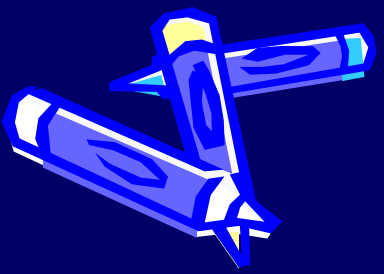
- Οργανισμοί αναψυχής ενηλίκων 5.4%
- Οργανισμοί νεολαίας 11.7%
- Οργανισμοί παροχής υγείας 10.8%

(Statistical Abstract of the United States, 1996)

Εθελοντισμός στον Αθλητισμό και στην Αναψυχή

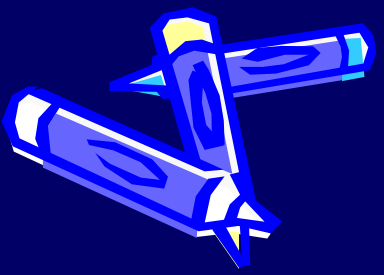
- 21% των εθελοντών ήταν σε δραστηριότητες αθλητισμού και αναψυχής
- Άρα η αξία του εθελοντισμού σε δραστηριότητες αθλητισμού και αναψυχής στις ΗΠΑ ήταν περίπου $15 δις

Μη Οικονομική Σπουδαιότητα του Εθελοντισμού

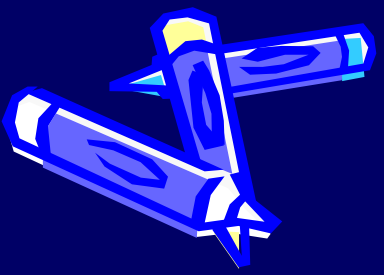
- Οι εθελοντές θεωρούνται από τους ‘πελάτες-καταναλωτές’ πιο αξιόπιστοι και ειλικρινείς.
- Επειδή δεν αποβλέπουν σε προσωπικά οικονομικά οφέλη μπορεί να είναι πιο αντικειμενικοί και κριτικοί στην αξιολόγηση του οργανισμού

(Tedrick and Henderson, 1989)

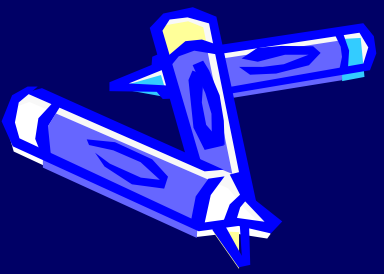
Μη Οικονομική Σπουδαιότητα του Εθελοντισμού

- Σε σύγκριση με τους αμειβόμενους εργαζόμενους έχουν μεγαλύτερο έλεγχο στην πίεση που σχετίζεται με την απόδοση τους
- Επειδή οι εθελοντές επιλέγουν το είδος της δραστηριότητας, το χρόνο που θα αφιερώσουν μπορούν και προσαρμόζονται στα επίπεδα στρες που απαιτούνται
- Το γεγονός αυτό έχει θετικές επιπτώσεις τόσο στους στους εθελοντές όσο και στους ‘πελάτες-καταναλωτές’

Μη Οικονομική Σπουδαιότητα του Εθελοντισμού

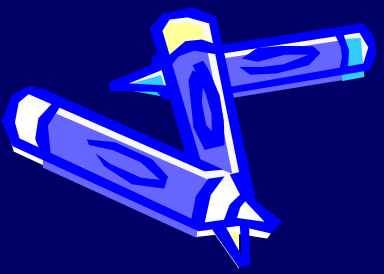
- Επίσης πολλές φορές οι οργανισμοί επωφελούνται από το γεγονός ότι οι εθελοντές δεν υπόκεινται σε αυστηρούς και γραφειοκρατικούς κανόνες και παρουσιάζουν νέους τρόπους διάθεσης των υπηρεσιών τους καταναλωτές

- Γενικά, οι εθελοντές μπορούν να υπηρετήσουν πιο αποτελεσματικά τους οργανισμούς γιατί προέρχονται από την κοινωνία στην οποία δραστηριοποιείται ο οργανισμός
- Οι μάνατζερ των οργανισμών άθλησης και αναψυχής πρέπει με κάθε τρόπο να εκμεταλλευτούν τους εθελοντές και την τεράστια προσφορά τους

Ταξινόμηση Εθελοντικών Οργανισμών

- Οι εθελοντικοί οργανισμοί διαφέρουν μεταξύ τους
- Μπορούν να ταξινομηθούν σε συγκεκριμένες κατηγορίες σε σχέση με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τους
- Αν και υπάρχουν πολλές προσπάθειες ταξινόμησης, η ταξινόμηση των Palisi & Jacobson (1977), αποτελεί ίσως την πληρέστερη προσπάθεια

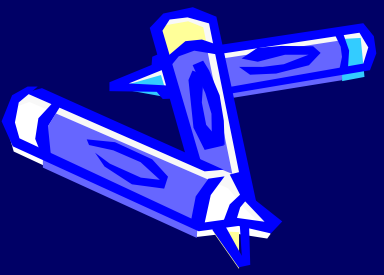
Εθελοντικοί Οργανισμοί

(Palisi & Jacobson, 1977 typology of voluntary organizations)

- Instrumental-productive
  - Για τα μέλη
  - Για άλλους
- Expressive
  - Ευχαρίστηση από την απόδοση
  - Κοινωνικότητα
  - Ιδεολογικός

Instrumental-Productive for members

- Κάποιοι εθελοντικοί οργανισμοί δημιουργήθηκαν προς όφελος των μελών τους
- Για παράδειγμα, εργατικές ενώσεις δημιουργήθηκαν για να υπερασπίζονται τα δικαιώματα των εργαζομένων, η ένωση επαγγελματικών καλαθοσφαιριστών δημιουργήθηκε με στόχο την ευημερία των μελών της

Instrumental-Productive for others

- Ο κύριος στόχος αυτών των εθελοντικών οργανισμών είναι η παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών προς όφελος της κοινωνίας
- Οι δραστηριότητες τους έχουν στόχο την βελτίωση κάποιων πραγμάτων ή ατόμων οι οποίοι δεν είναι μέλη του οργανισμού. π.χ., Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός.
- Ο κύριος στόχος της Ε.Ο.Κ.(Ελληνική Ομοσπονδία Καλαθοσφαίρισης), η οποία είναι εθελοντικός οργανισμός είναι να διοικεί και να ρυθμίζει τις δραστηριότητες προς όφελος των συμμετεχόντων στο άθλημα

Expressive-pleasure in performance

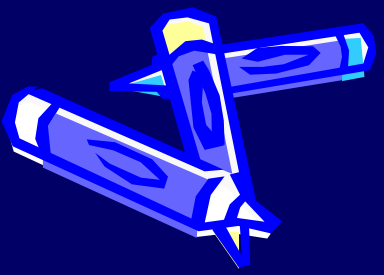
- Αυτοί οι εθελοντικοί οργανισμοί προσφέρουν δραστηριότητες στις οποίες μπορούν να συμμετέχουν αποκλειστικά μόνο τα μέλη τους, π.χ., λέσχες χορού, μπόουλινγκ, κ.λπ.
- Οι δραστηριότητες των οργανισμών αυτών προσφέρουν ευχαρίστηση στα μέλη τους δίχως να έχουν την πρόθεση να παράγουν κάποιο προϊόν ή υπηρεσία

Expressive-sociability

- Αυτοί οι εθελοντικοί οργανισμοί επικεντρώνονται στην ικανοποίηση των κοινωνικών αναγκών των μελών τους
- Οι δραστηριότητες αυτών των οργανισμών λειτουργούν ως μέσο συνεύρεσης των μελών τους και της ικανοποίησης των κοινωνικών αναγκών τους

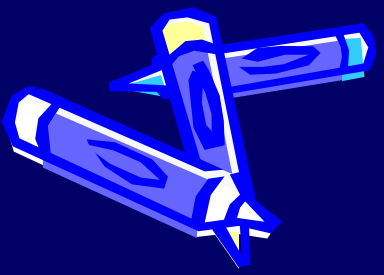
Expressive - ideological

- Οι δραστηριότητες αυτών των εθελοντικών οργανισμών έχουν στόχο την επαναβεβαίωση ενός συστήματος αξιών, π.χ., Θεία μετάληψη στην εκκλησία

Σχέση με τον αθλητισμό

- Η συγκεκριμένη ταξινόμηση έχει κάποια σχέση με οργανισμούς αθλητικούς και οργανισμούς αναψυχής
- Πολλοί αθλητικοί σύλλογοι προσφέρουν ευχαρίστηση για τους συμμετέχοντες

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ

- ☑ Χώροι για εθελοντική εργασία και συναντήσεις
- ☑ Αφιέρωση Ε.Χ από τους δημότες
- ☑ Διεξαγωγή εθελοντικών δραστηριοτήτων (Σπίτι, Κοινότητα)
- ☑ Παρακολούθηση και συμμετοχή σε γιορτές, γεγονότα, αθλητικές δραστηριότητες
- ☑ Παροχή αναγκαίων πληροφοριών στους δημότες

Δημότες - Κοινότητα

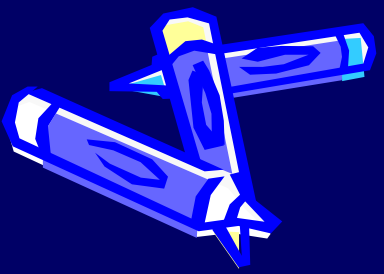
- Ο ρόλος του δήμου στο ζήτημα του εθελοντισμού, είναι θεμελιώδης
- Η ανάμειξη της κοινότητας μπορεί να δώσει το κάτι παραπάνω που θα κάνει όμως την μεγάλη διαφορά, όσον αφορά τους στόχους και τους σκοπούς του εθελοντισμού στον δήμο
.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΝΜΟΣ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ

ΟΦΕΛΗ

- Θετικές στάσεις απέναντι στον εθελοντισμό και στο δήμο γενικότερα (Stevenson, Becker 1987)
- Βελτίωση στην επίτευξη στόχων (Henderson 1994)

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ

ΟΦΕΛΗ

- Μοναδικότητα των εμπειριών (Epstein 2002)
- Βελτίωση του κλίματος στο δήμο και Κατανόηση της δουλειάς των δημοτικών υπαλλήλων
- Βοήθεια στο συνολικό έργο τους και Καλύτερη επικοινωνία(Georgiou 1994)

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟ

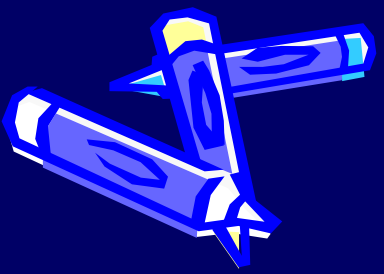
ΟΦΕΛΗ

- Εκμάθηση δεξιοτήτων, βελτίωση ηγετικών ικανοτήτων, εκτίμηση του ρόλου(Epstein 2002)
- Σύνδεση με άλλες οικογένειες που εμπλέκονται
- Απόκτηση δύναμης επιρροής για πίεση στην πολιτεία

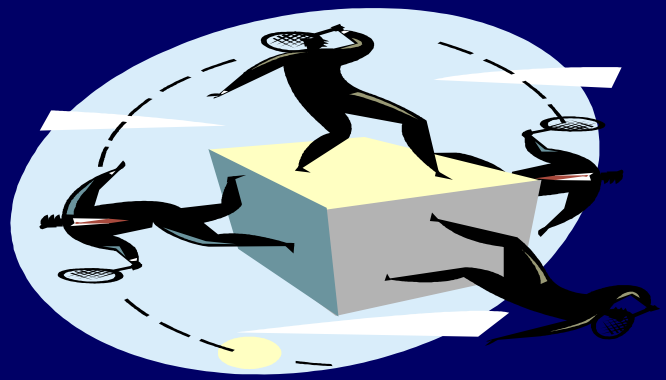
Τέσσερα βήματα για την επιτυχία στην συνεργασία μεταξύ Δήμου, Οικογένειας και Κοινότητας

- Η επιτυχία αρχίζει με την Ομάδα Δράσης για Συνεργασία (ΟΔΣ)
- Σχεδιάζει, υλοποιεί, αξιολογεί και συνεχώς βελτιώνει τις δραστηριότητες όπου εμπλέκονται οι δημότες και η κοινότητα

Ομάδα Δράσης για Συνεργασία (ΟΔΣ)

- Η (ΟΔΣ) περιλαμβάνει δημότες, συνεργάτες από την κοινότητα και τον επιχειρηματικό κόσμο

Τέσσερα βήματα για την επιτυχία στην συνεργασία μεταξύ Δήμου, Οικογένειας και Κοινότητας

- ***Βασικοί κανόνες επικοινωνίας***
- Τρόπος επικοινωνίας
- Κανόνες
- Ομαδική εργασία
- Ομαδικό πνεύμα

Π

Τέσσερα βήματα για την επιτυχία στην συνεργασία μεταξύ Δήμου , Οικογένειας και Κοινότητας

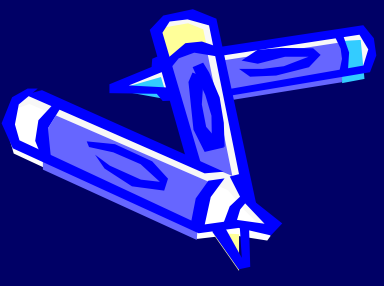
- ***Το Αλφαβητάρι της ΟΔΣ βοηθά:***

√ καλή επικοινωνία

√ καλλιέργεια ομαδικού πνεύματος

√ καλό σχεδιασμό

√ αξιολόγηση προόδου

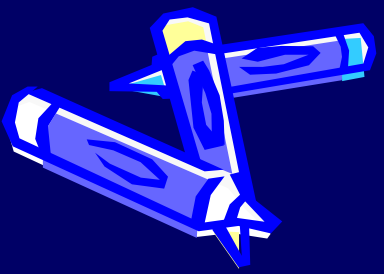
Τέσσερα βήματα για την επιτυχία στην συνεργασία μεταξύ Δήμου, Οικογένειας και Κοινότητας

- *Δέσμευση, σύμβαση και συμβόλαιο*

√ Παράλληλη δέσμευση για να δουλεύουν μαζί

√ Κατάλογος με βασικές ευθύνες, που βοηθάει να προσδιορίσουν τους κοινούς σκοπούς, να μοιράσουν τις ευθύνες και τις προσωπικές τους υποχρεώσεις.

IV

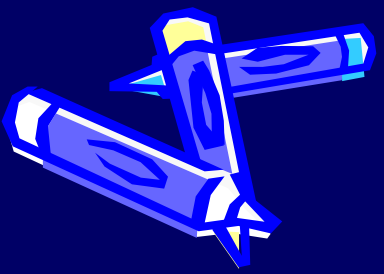

ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

- ☑Στρατολόγηση εθελοντών
- ☑Εκπαίδευση εθελοντών
- ☑Αναγνώριση
- ☑Προώθηση

Στρατολόγηση

- Πηγές στρατολόγησης Τοπική Κοινωνία.
- Υποστήριξη του Δήμου και των άλλων φορέων ή οργανισμών και τα ΜΜΕ
- Εξειδικευμένοι εθελοντές (παρουσίαση διαλέξεων) Προετοιμασία των εθελοντών

Εκπαίδευση

- ☑ Η Ο.Δ.Σ. θα τρέξει τα προγράμματα εκπαίδευσης των εθελοντών (προγραμματισμός – σχεδιασμός – υλοποίηση – αξιολόγηση)
- ☑ Κατανόηση του πλαισίου της εμπλοκής σε εθελοντικές δραστηριότητες
- ☑ Πλάνο δράσης μίας χρονιάς

Αναγνώριση

- Απονομή επάθλων, βραβείων, διπλωμάτων για τους εθελοντές
- Οργάνωση μιας "Τελετής Αναγνώρισης" για να δοθούν "μετάλλια εθελοντικής εργασίας"
- Ανακοίνωση και αναγνώριση του "Εθελοντή του Δήμου"

Προώθηση

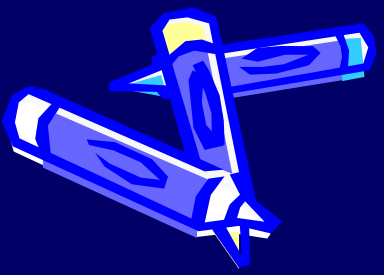
- Μετάδοση ζωντανά ή σε μαγνητοσκόπηση συνεντεύξεων με εθελοντές στο ραδιόφωνο ή στην τηλεόραση
- Συζήτηση για το ρόλο του εθελοντισμού στην κοινωνία
- Συνέντευξη στο ραδιόφωνο από τους εθελοντές

Γιατί οι άνθρωποι προσφέρουν εθελοντική εργασία;

- Ωφελιμιστικά κίνητρα
- Συναισθηματικά κίνητρα
- Κανονιστικά κίνητρα

(Smith, 1991; Knoke & Prensky, 1984)

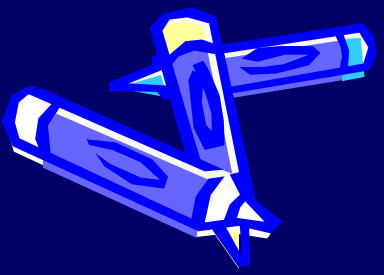

Ωφελιμιστικά κίνητρα
(utilitarian incentives)

- Ο εθελοντισμός αποκλείει άμεση πληρωμή και οφέλη
- Υπάρχουν όμως έμμεσα οφέλη
- Παράδειγμα:
- (1) Ένας φοιτητής (sport management) μπορεί να βοηθήσει εθελοντικά στη διοργάνωση ενός αθλητικού γεγονότος. Έτσι γνωρίζει στην πράξη όλες τις διαδικασίες που απαιτούνται για τη διοργάνωση αθλητικών γεγονότων,
- (2) Κάποιος πατέρας αναλαμβάνει να προπονεί την ομάδα του σχολείου εθελοντικά. Έτσι προσέχει και βοηθά ταυτόχρονα και το δικό του παιδί

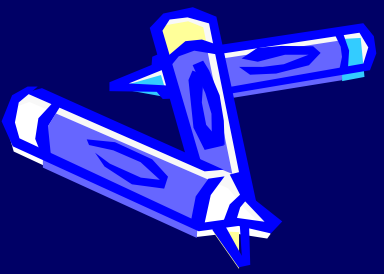
Συναισθηματικά κίνητρα
(affective incentives)

- Είναι λειτουργία διαπροσωπικών σχέσεων
- Συναδελφικότητα, φιλία, γόητρο
- Είναι πιο σημαντικά σε οργανισμούς που δίνουν έμφαση στην κοινωνική διάσταση

‘Κανονιστικά’ κίνητρα
(normative incentives)

- Εθελοντικοί οργανισμοί μπορεί να έχουν στόχους που σχετίζονται με τη βοήθεια προς τους άλλους, βελτίωση της υγείας και της ευτυχίας των άλλων
- Άτομα μπορεί να έχουν παρόμοιους στόχους
- Τα κίνητρα αυτά είναι η ικανοποίηση που νιώθεις όταν αισθάνεσαι ότι έχεις κάνει κάτι καλό που σχετίζεται και με τους στόχους του οργανισμού

Οι εθελοντές μπορεί να παρακινούνται ...

- ...από διάφορους παράγοντες, εξωγενείς ή/και εξωγενείς (υλικά) (Cnaan & Coldberg-Glen, 199; Gidron, 1978)Parker, 1992)
- ...από κίνητρα αλτρουιστικά, κοινωνικά και υλικά (Morrow-Howell & Mui, 1989)
- ...από εγωιστικά ή εγωκεντρικά και αλτρουιστικά κίνητρα (Horton-Smith, 1981)
- Πρόσφατες μελέτες προτείνουν σε τρεις ομάδες κινήτρων:α) κοινωνική προσφορά (purposive), β) σύμπραξη (solidary), γ) υλικά (material) (Caldwell & Andereck, 1994)

Κίνητρα για εθελοντισμό στον αθλητισμό και την αναψυχή

- Υποστήριξη της εθνικής ομάδας, και ενίσχυση της τοπικής ζωντάνιας και εικόνας, κοινωνικότητα, υλικά κίνητρα (ανάπτυξη δεξιοτήτων, εισιτήρια αναμνηστικά) *(Williams, Dossa, Tompkins, 1995)*
- Κοινωνική προσφορά, σύμπραξη, παράδοση του άμεσου κοινωνικού περιβάλλοντος και δέσμευση *(Farrel, Johnston, & Twynam, 1998)*
- Σύμπραξη, κοινωνική προσφορά, δέσμευση και παράδοση του άμεσου κοινωνικού περιβάλλοντος *(Johnston, Twynam & Farrel, 2000)*

Κίνητρα για εθελοντισμό στον αθλητισμό και την αναψυχή

(Ερευνες στην Ελλάδα)

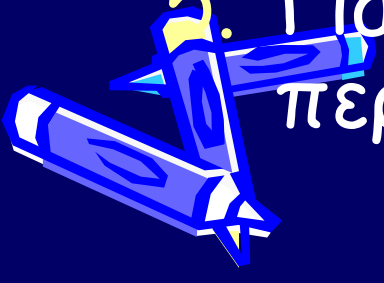
- Σύμπραξη, παράδοση του άμεσου κοινωνικού περιβάλλοντος και κοινωνική προσφορά.
- Δείγμα: 272 άτομα, εθελοντές σε παιδικές κατασκηνώσεις, 128 γυναίκες (20 ετών), 144 άνδρες (22 ετών)
- Ερωτηματολόγιο: TPSI (Farrel, Johnston, & Twynam, 1998)
- *(Γραμματικόπουλος, Τσιγγίλης & Κουστέλιος, 2001)*

- Εξωγενείς επιρροές, αγαθή προαίρεση, σύμπραξη και δέσμευση
- Δείγμα: 494 κάτοικοι Αθηνών

Ερωτηματολόγιο: TPSI (Farrel, Johnston, & Twynam, 1998)

10 ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΩ ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

1. Για να βελτιώσω τον κόσμο γύρω μου
2. Για να αποκτήσω δεξιότητες που θα μου χρειαστούν στο μέλλον
3. Για να ανακαλύψω τι συμβαίνει στον κόσμο γύρω μου
4. Για να βοηθήσω τους συνανθρώπους μου
5. Για να βρεθώ σε διαφορετικό περιβάλλον δουλειάς

10 ΛΟΓΟΙ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΩ ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

6. Για να αποκτήσω εμπειρίες
7. Για να αισθανθώ όμορφα
8. Γιατί μπορεί να ανακαλύψω νέα ταλέντα που δεν ξέρω ότι έχω
9. Για να προάγω το πνεύμα της φιλίας της συνεργασίας και της συναδέλφωσης
10. Για να αισθανθώ ότι πέτυχα κάτι

Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!

- Εθελοντισμός είναι εμπειρία ζωής!
- Μας χρειάζεται όλους!

